

Kurs-PM för AK2004 Riskfilosofi 7,5 hp

GÄLLER HT 2022

Innehåll och lärandemål

Kursinnehåll *

Detta är en grundläggande kurs om filosofiska aspekter på risk och säkerhet. Dess mål är att förse de studerande med arbetsredskap, hämtade från filosofins olika områden, som underlättar analys och kommunikation om risker.

Kursen består dels av föreläsningar, dels seminarier. På föreläsningarna kommer grundbegrepp som används i analys av samhällsliga risker att introduceras, t.ex. osäkerhet, riskanalys, nyttomaximering, försiktighetsprincipen. En central del i kursen är etisk analys av risker, riskbedömning och riskhantering.

Lärandemål *

Efter kursen ska studenterna kunna

- redogöra för riskanalysens grunder,
- redovisa och förklara olika definitioner av risk,
- använda arbetsredskap, hämtade från filosofins olika områden, för att analysera samt diskutera risker,
- kritiskt ifrågasätta och problematisera risker och riskanalys från olika filosofiska perspektiv,
- diskutera etiska aspekter av risker och riskanalys.

Kursens pedagogiska upplägg

Kursen genomförs på distans och kräver inte fysisk närvaro på KTH, men innehåller online-möten med lärare och andra studenter vid bestämda tidpunkter (se schemat nedan).

Inför varje seminarium förväntas studenterna läsa den anvisade litteraturen samt lämna in förberedelseuppgifter. För godkänt på seminariet krävs att studenterna lämnar in förberedelseuppgiften inför seminariet i tid och deltar aktivt på seminariet. Närvaro på seminarier är obligatoriskt och krävs för godkänt betyg (men alternativ till närvaro går att ordna se nedan).

Det pedagogiska upplägget för kursen bygger på en metod som kallas ”flipped classroom” eller ”flipped learning”, som innebär att tiden i klassrummet fokuserar på att tillämpa och fördjupa kunskaper studenterna inhämtat innan lektionen.

Förberedelseuppgifterna utgör en kontinuerlig ”formativ bedömning” genom kursen som syftar till att studenten skall få en återkoppling på sin lärandeprocess och sina kunskaper i förhållande till kunskapskraven.

Kopplingar till examensmål

Kursen är inte kopplad till några speciella examensmål.

Undervisningsspråk

Svenska - kunskaper i svenska krävs, undervisningsspråk och kursinformation är huvudsakligen svenska, kurslitteratur på svenska eller engelska, examination på svenska; engelsk terminologi kan dock tas upp och övas i kursen.

Schema

OBS detta är ett preliminärt schema. Schemat på Canvas gäller och har prioritet över detta schema och även schemat på KTH:s centrala schema. Eventuella ändringar i schemat publiceras på KTH Social innan kursstart och på Canvas efter kursstart.

Alla lektioner är online via Zoom. Se Canvas för länk till Zoom-rummet.

Vecka	När?	Var?	Vad?
1	Mån 7 nov 10:00-12:00	Online/ Zoom	Föreläsning 1 Praktiska detaljer. Översikt av kursen. Introduktion av innehållet i Seminarium 1. Uppgift: Gå in på Canvas och skriv en presentation av dig själv i tråden på diskussionsforumet. (Innan lektionen)
1		Canvas	Självstudier Uppgift: Lämna in förberedelseuppgifter innan Seminarium 1.
1	Fre 11 nov 10:00-12:00	Online/ Zoom	Seminarium 1 Redovisning av förberedelseuppgifter och gruppdiskussioner.
2	Mån 14 nov 10:00-12:00	Online/ Zoom	Föreläsning 2 Introduktion av innehållet i Seminarium 2.
2			Självstudier Uppgift: Lämna in förberedelseuppgifter innan Seminarium 2.
2	Fre 18 nov 10:00-12:00	Online/ Zoom	Seminarium 2 Redovisning av förberedelseuppgifter och gruppdiskussioner.
3	Mån 21 nov 15:00-17:00 OBS TIDEN!	Online/ Zoom	Föreläsning 3 Introduktion av innehållet i Seminarium 3.

3			Självstudier Uppgift: Gör och lämna in förberedelseuppgifter inför Seminarium 3.
3	Fre 25 nov 10:00-12:00	Online/ Zoom	Seminarium 3 Redovisning av förberedelseuppgifter och gruppdiskussioner.
4	Mån 28 nov 10:00-12:00	Online/ Zoom	Föreläsning 4 Introduktion av innehållet i Seminarium 4.
4			Självstudier Uppgift: Gör och lämna in förberedelseuppgifter inför Seminarium 4.
4	Fre 2 dec 10:00- 12:00	Online/ Zoom	Seminarium 4 Redovisning av förberedelseuppgifter och gruppdiskussioner.
5	Mån 5 dec 10:00- 12:00	Online/ Zoom	Föreläsning 5 Introduktion av innehållet i Seminarium 5.
5			Självstudier Uppgift: Gör och lämna in förberedelseuppgifter inför Seminarium 5.
5	Fre 9 dec 10:00- 12:00	Online/ Zoom	Seminarium 5 Redovisning av förberedelseuppgifter och gruppdiskussioner.
6	Mån 12 dec 10:00-12:00	Online/ Zoom	Föreläsning 6 Introduktion av innehållet i Seminarium 6.
6			Självstudier Uppgift: Gör och lämna in förberedelseuppgifter inför Seminarium 6.
6	Fre 16 dec 10:00- 12:00	Online/ Zoom	Seminarium 6 Redovisning av förberedelseuppgifter och gruppdiskussioner. Avslutning

6	Mon 19 dec 10:00	Canvas	Hemtentamen/skriftliga inlämningsuppgifter publiceras på Canvas.
---	---------------------	--------	---

Nyckelbegrepp

Svenska och engelska termer för viktiga begrepp i kursen.

Risk	Risk
Osäkerhet	Uncertainty
Väntevärde	Expected value
Probabilistisk	Probabilistic
Risakanalys	Risk analysis
Djup osäkerhet	Deep uncertainty
Epistemologi	Epistemology
Värden	Values
Försiktighetsprincipen	Precautionary principle
Avvägningar	Weighing
Kostnads-nyttoanalys	Cost-benefit analysis
Kostnads-riskanalys	Risk-benefit analysis
Etik	Ethics
Normativa teorier	Normative theories
Utilitarism	Utilitarianism
Pliktetik (kallas också "deontologi")	Duty-ethics (also called "deontology")
Rättighetsetik	Rights-based ethics
Dygdeetik	Virtue-ethics

Kurslitteratur och förberedelser

Särskild behörighet *

120 hp högskolestudier samt Svenska B/ Svenska 3 och Engelska B/ Engelska 6 eller motsvarande.

Rekommenderade förkunskaper

Kursen vänder sig till studerande i de högre årskurserna vid KTH:s civilingenjörsutbildningar. Den vänder sig även till andra som i sin utbildning kommer i kontakt med risk- och säkerhetsfrågor, samt till yrkesverksamma som arbetar med risk och säkerhet.

Utrustning

-

Kurslitteratur

Artiklar som kommer finnas tillgängliga via Canvas.

Läsanvisningar

Dessa läsanvisningar är preliminär och kan komma att ändras. Läsanvisningarna på Canvas gäller.

Föreläsning 1	<ul style="list-style-type: none">• Kursupplägg och översikt• Introduktion av seminarium• Vad menas egentligen med en ”risk”?• Risk eller Osäkerhet?• Problemen med Probabilistisk Riskanalys <p>Obligatorisk litteratur</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none">• Hansson, Sven Ove ”Riskanalysens problem”, ur Valets vedermödor, Stockholm: Thales, 1991.• Hansson, Sven Ove. "Seven myths of risk." <i>Risk Management</i> 7.2 (2005): 7-17. <p>Extra litteratur</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none">• Hansson, Sven Ove, "Risk", <i>The Stanford Encyclopedia of Philosophy</i> (Fall 2018 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <https://plato.stanford.edu/archives/fall2018/entries/risk/>.• Peterson, Martin. "What is a de minimis Risk?." <i>Risk Management</i> 4.2 (2002): 47-55.
Seminarium 1	Läs litteraturen ovan och lämna in uppgiften (förberedelsefrågorna) innan seminariet.
Föreläsning 2	<ul style="list-style-type: none">• Vetenskaplig kunskap om risker• Värden i vetenskap och riskhantering <p>Obligatorisk litteratur</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none">• Hansson, Sven Ove, and Terje Aven. "Is risk analysis scientific?." <i>Risk analysis</i> 34.7 (2014): 1173-1183.• Douglas, Heather. "Inductive risk and values in science." <i>Philosophy of science</i> 67, no. 4 (2000): 559-579. <p>Extra litteratur</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none">• Wandall, Birgitte. "Values in science and risk assessment." <i>Toxicology letters</i> 152.3 (2004): 265-272.• Hansson, Sven Ove. "Regulating BFRs—from science to policy." <i>Chemosphere</i> 73, no. 2 (2008): 144-147.
Seminarium 2	Läs litteraturen ovan och lämna in uppgiften (förberedelsefrågorna) innan seminariet.

<p>Föreläsning 3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Risker som överraskar oss ("Svarta svanar") • Risker vi vet om men ignorerar ("Svarta elefanter") • Försiktighetsprincipen <p>Obligatorisk litteratur</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Möller, Niklas, and Per Wikman-Svahn. "Black elephants and black swans of nuclear safety." <i>Ethics, Policy & Environment</i> 14.3 (2011): 273-278. • Sandin, Per, et al. "Five charges against the precautionary principle." <i>Journal of Risk Research</i> 5.4 (2002): 287-299. <hr/> <p>Extra litteratur</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Gardiner, Stephen M. "A core precautionary principle." <i>Journal of Political Philosophy</i> 14, no. 1 (2006): 33-60. • Hartzell-Nichols, Lauren. "From 'the' precautionary principle to precautionary principles." <i>Ethics, Policy & Environment</i> 16, no. 3 (2013): 308-320. • Aven, Terje. "On the meaning of a black swan in a risk context." <i>Safety science</i> 57 (2013): 44-51.
<p>Seminarium 3</p>	<p>Läs litteraturen ovan och lämna in uppgiften (förberedelsefrågorna) innan seminariet.</p>
<p>Föreläsning 4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Investeringar i det osäkra eller okända • Beslut under "djup osäkerhet" <p>Obligatorisk litteratur till förberedelsefrågorna</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Zeckhauser, Richard (2006) "Investing in the Unknown and Unknowable," <i>Capitalism and Society</i>: Vol. 1: Iss. 2, Article 5. <hr/> <p>Extra litteratur</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Hansson, Sven Ove. "From the casino to the jungle." <i>Synthese</i> 168.3 (2009): 423-432. • Helgeson, Casey. "Structuring decisions under deep uncertainty." <i>Topoi</i> 39, no. 2 (2020): 257-269.
<p>Seminarium 4</p>	<p>Läs litteraturen ovan och lämna in uppgiften (förberedelsefrågorna) innan seminariet.</p>
<p>Föreläsning 5</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Avvägningar mellan risker och annat • Problemen med kostnads-nyttanalyser ("CBA") • Problemen med osäkra modeller för beslutsfattande <hr/> <p>Obligatorisk litteratur till förberedelsefrågorna</p> <hr/>

	<ul style="list-style-type: none"> • Hansson, Sven Ove. "Philosophical problems in cost–benefit analysis." <i>Economics & Philosophy</i> 23.2 (2007): 163-183. • Pindyck, Robert S. "The use and misuse of models for climate policy." <i>Review of Environmental Economics and Policy</i> 11.1 (2017): 100-114. <p>Extra litteratur</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Ackerman, Frank, Stephen J. DeCanio, Richard B. Howarth, and Kristen Sheeran. "Limitations of integrated assessment models of climate change." <i>Climatic change</i> 95, no. 3 (2009): 297-315. • Frisch, Mathias. "Modeling climate policies: A critical look at integrated assessment models." <i>Philosophy & Technology</i> 26, no. 2 (2013): 117-137.
Seminarium 5	Läs litteraturen ovan och lämna in uppgiften (förberedelsefrågorna) innan seminariet.
Föreläsning 6	<ul style="list-style-type: none"> • Etiska aspekter på riskhantering. • Känslor och risk och etik. • Sammanfattning. <p>Obligatorisk litteratur till förberedelsefrågorna</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Van de Poel, Ibo, and Lambèr Royakkers. "8. Ethical Aspects of Technical Risks" in <i>Ethics, technology, and engineering: An introduction</i>. John Wiley & Sons, 2011. • Roeser, Sabine. "The role of emotions in judging the moral acceptability of risks." <i>Safety science</i> 44.8 (2006): 689-700. <hr/> <p>Extra litteratur</p> <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Hansson, Sven Ove. "Ethical criteria of risk acceptance." <i>Erkenntnis</i> 59.3 (2003): 291-309.
Seminarium 6	Läs litteraturen ovan och lämna in uppgiften (förberedelsefrågorna) innan seminariet.

Funktionsnedsättning

Om du har en funktionsnedsättning kan du få stöd via Funka:

<https://www.kth.se/student/studentliv/funktionsnedsattning>

Informera dessutom kursledaren om du har särskilda behov. Visa då upp intyg från Funka.

Examination och slutförande

Betygsskala *

A, B, C, D, E, FX, F

Examination *

- SEM2 - Seminarier, 3,5 hp, betygsskala: P, F
- TEN2 - Skriftlig tentamen, 4,0 hp, betygsskala: A, B, C, D, E, FX, F

Övriga krav för slutbetyg *

- Seminarier (SEM2; 3,5 hp), P/F
- Skriftlig tentamen (TEN2; 4 hp), A-F

Examinator

John Cantwell

Etiskt förhållningssätt *

- Vid grupparbete har alla i gruppen ansvar för gruppens arbete.
- Vid examination ska varje student ärligt redovisa hjälp som erhållits och källor som använts.
- Vid muntlig examination ska varje student kunna redogöra för hela uppgiften och hela lösningen.

Målrelaterade betygskriterier/bedömningskriterier

Tabell 1 Översikt över i vilken del i hemtentamen som respektive kursmål examineras.

Kursmål	
redovisa och förklara olika definitioner av risk och osäkerhet,	Inlämningsuppgifter, Seminarium
redogöra för riskanalysens grunder,	Inlämningsuppgifter, Seminarium
använda arbetsredskap, hämtade från filosofins olika områden, för att analysera risker och osäkerheter,	Inlämningsuppgifter, Seminarium
diskutera etiska aspekter av risker och riskanalys.	Hemtentamen
kritiskt ifrågasätta och problematisera risker och riskanalys från olika filosofiska perspektiv,	Hemtentamen

Tabell 3. Kriterier för betyg på Hemtentamen.

E	D	C	B	A
Korrekt språk	Korrekt språk	Korrekt språk	Korrekt språk	Korrekt språk
Svarar på tydliga frågor med tydligt formulerade slutsatser	Svarar på tydliga frågor med tydligt formulerade slutsatser	Svarar på tydliga frågor med tydligt formulerade slutsatser	Svarar på tydliga frågor med tydligt formulerade slutsatser	Svarar på tydliga frågor med tydligt formulerade slutsatser
adekvat presentation av argument och ståndpunkter i den använda litteraturen	Adekvat och självständig presentation (*) av argument och ståndpunkter i den använda litteraturen	adekvat och självständig presentation av argument och ståndpunkter i den använda litteraturen	adekvat och självständig presentation av argument och ståndpunkter i den använda litteraturen	adekvat och självständig presentation av argument och ståndpunkter i den använda litteraturen
		genomtänkt och konsekvent terminologi	genomtänkt och konsekvent terminologi	genomtänkt och konsekvent terminologi
			Självständighet i teser, argument, tolkning och bedömning av sundhet och giltighet hos egna och andras argument	Självständighet i teser, argument, tolkning och bedömning av sundhet och giltighet hos egna och andras argument
				Mycket förtjänstfull på samtliga bedömningsgrunder.

(*) Vad menas med "en självständig presentation"?

Argument hämtade från andra områden analyseras och tillämpas i förhållande till den aktuella frågeställningen, studenten argumenterar med stöd av egna exempel, alternativt exempel från andra områden, även om analysen har en tydlig koppling till litteraturen inom området så är studentens egen röst tydlig i argumentationen, studenten ger egna förslag till hur ett problem kan analyseras eller lösas, mm.

Examinationsdetaljer

- SEM2 - Seminarier, 3,5 hp, betygsskala: P, F
- TEN2 - Skriftlig tentamen, 4,0 hp, betygsskala: A, B, C, D, E, FX, F

SEM2 examineras med godkända förberedelseuppgifter och aktivt deltagande på seminarierna.

TEN2 examineras genom skriftlig hemtentamen.

Möjlighet till komplettering

Komplettering av eventuellt missade seminarier är möjliga genom extra inlämningsuppgifter.

Om hemtentamen behöver kompletteras för godkänt betyg så ges en chans till komplettering (under vårterminen). Om studenten fortfarande inte bedöms som godkänd vid denna chans så ges möjlighet att dela vid examinationen vid nästa ordinarie kursomgång.

Slutförande av kursen

Omexamination kan göras vid nästa ordinarie kursomgång.

Möjlighet till ersättningsuppgifter

Närvaro och inlämningsuppgifter inför seminarium är obligatoriska. Om ett seminarium missas så ges möjlighet till kompletteringsuppgifter för detta seminarium.

Möjlighet till plussning

Vid nästa ordinarie kursomgång kan en ny hemtentamen lämnas in.

Om kursen ändras eller avvecklas

Om provmomenten ändras kommer övergångsbestämmelser i kursplanen att definiera hur den som har kvar gamla provmoment ska examineras.

När kursen inte längre ges har studenten möjlighet att examineras under ytterligare två läsår.

Ytterligare information

Lärplattform

Canvas

Kursen ges av

Avdelningen för filosofi.

För frågor om anmälan, registrering eller omregistrering vänligen kontakta studentexp-fil@abe.kth.se

Lärare

Kursansvarig lärare: Per Wikman Svahn

perwi@kth.se

Kommunikation med lärare

Kommunikationen sker i huvudsak via Canvas eller via mejl.

Kursvärdering och kursanalys

Efter kursen kommer en enkät att distribueras.

Ändringar inför denna kursomgång
Nya föreläsningar och seminarier.